

KULTUURIMINISTEERIUM

3. – 9. KLASSIDE ÕPILASTE KULTUURIS OSALEMISE UURING 2024

LÕPPARUANNE

Annikki Aruväli, kultuurihariduse ja ligipääsetavuse nõunik

Dalia Doman, Kultuuriministeeriumi praktikant november 2023 – aprill 2024

Aprill 2024

Sisukord

KOKKUVÕTE	3
UURINGU TAUST	4
KULTUURIRANITS	5
TULEMUSED	5
Vastajate profiil.....	5
Kooli asukoht.....	7
Küsimuste analüüs:	8
“Millistel nimetatud kultuuriüritustel Sa oled oma klassi või kooliga käinud?”	8
“Kas arutate õpetajaga, millist kultuuriüritust oma klassi või kooliga külastada?”	9
“Kuhu Sa TAHAKSID kooliga minna?”	11
“Millist kultuuriasutust või kultuuriüritust Sa sooviksid veel külastada, kui saaksid?”	13
“Kellega Sa tavaliselt kultuuriüritustel käid?”	14
“Kui sageli sa kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel käid?”	14
“Kas ENNE ja PÄRAST kultuuriüritust räägitakse selle sisust?”	16
“Kas Sulle meeldib käia KOOLIGA kultuuriüritustel? Põhjenda oma vastust.”	18
Õpilaste eelistused kultuuriürituste suhtes	20
Kultuuriüritusel osalemise soov järgmisel aastal	21
“Kas Sa käid huvikoolis?”	22
SOOVITUSED	24
KASUTATUD ALLIKAD	25
LISA 1. Küsimustik.	25

KOKKUVÕTE

3. – 9. klasside õpilaste kultuuris osalemise uuring vastab kolmele põhiküsimusele:

1. Kui suur ja mitmekülgne on õpilase jaoks kultuurikülastuste osakaal tema hariduseteel?
2. Kui palju on õpilasel võimalust selle kujundamises kaasa rääkida?
3. Millised on õpilaste kultuurieelistused?

Uuring avaldab olulisi seoseid, trende ja kitsaskohti 3. – 9. klasside õpilaste kultuuris osalemise kohta. Kogutud vastused peegeldavad koolide õpilaste tahet rohkemate kultuurikogemuste järele ning huvi kultuuriürituste ja neid pakkuvate asutuste suhtes. Õpilastel on tugev tahe osaleda mitmekülgsetel, kvaliteetsetel ja võimalusel interaktiivsetel kultuuriüritustel. Seejuures valdaval enamusel õpilastest on huvi just kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel osalemise vastu, olles üks levinumaid kultuurikogemise viise. Ligikaudu 1/3 õpilasi käib kultuuriüritustel just kooliga, mis kinnitab teadmist, et koolid mängivad olulist rolli õpilaste kultuuriharjumuste kujundamisel ning kultuurikogemuste pakkumisel.

Vaatamata vastanud õpilaste üsna mitmekülgsetele kultuurikogemustele, avaldus uuringust õpilaste suur huvi uute ning proovimata kultuurikogemuste järele. Oluliseks peetakse mitmekülgset, vaheldust ning noortele oluliste teemade esitamise atraktiivsust.

Regionaalset aspekti analüüsid selgus, et kõige aktiivsemalt küsitakse õpilaste arvamust, ideid ning tagasisidet kultuurikogemuste külastamise osas just Tallinna koolides - muu linna ning maakoolide õpilaste ootused jäävad sagemini arvestamata. Erisused Tallinna ning maapiirkonna koolide vahel avaldusid ka huvis kultuuriüritustel osaleda, kus statistika näitas, et mida kaugemal linnast asub õpilase kool, seda madalam on tema huvi kultuurikogemuste vastu.

On võimalik, et Tallinna õpilasi kaasatakse rohkem, kuna pealinnas asuvatel koolidel laiem valik kultuuriasutusi. Siiski on ka teistes asulates asuvatel koolidel ja maakoolidel oluline anda enda panus, et kuulata ära õpilaste arvamused, ideed ja eelistused.

Kultuuris osalemise regionaalpoliitiline iseloom sai kinnitust mitmes uuringu punktis. Leiti, et kooli asukohta lõikes on märkimisväärne varieeruvus ning kooli asukoht mängib silmapaistvat rolli õpilaste seniste kultuurikogemuste ning kultuuris osalemise soovi kujundamisel.

Analüüsi põhjal näeme, et suurem enamus (89%) õpilasi leidis, et nad eelistavad käia kultuuriasutustes koolist väljaspool ehk enda või teistes linnades. Võttes arvesse Kultuuriranitsa toetusmeetme tingimusi, on antud trend väga positiivne.

Uuring kinnitas ka seoseid õpilaste huvikoolides osaluse ning kultuurieelistuste vahel ning selgitas peamised põhjused miks ja mis tingimustel kultuuriüritustel osalemine meeldib või ei meeldi.

UURINGU TAUST

Kultuurirannitsa 2023. aasta analüüsis püstitati eesmärk kaasata lisaks kooli juhtkondade tagasisidele ka õpilaste endi, ehk sihtrühma tagasisidet. Kuigi läbiviidud uuringu põhieesmärk oli õpilaste sisendi kogumine Kultuurirannitsa toetusmeetme edasiseks arenduseks, ei seotud õpilastele saadetud küsitlust kultuurirannitsa toetusmeetmega vaid vastuseid koguti laiapõhjalisemalt õpilaste kultuuris osalemise kohta. Seda põhjusel, et õpilane näeb oma kultuuris osalemist aasta lõikes tervikuna ning ei pruugi teada õppekäikude seost Kultuurirannitsa programmiga. Isegi kui õpilased ei ole kultuuriasutusi külastades teadlikud õppereisi rahastusest, saavad nad siiski hinnata kultuuri osakaalu oma haridusteel, õppekäikude seost õppekavaga ning väljendada oma ootusi ja eelistusi. Sellest lähtudes on uuring oluliseks sisendiks Kultuurirannitsa arendamisel ning kultuuri ja hariduse koostöö koordineerimisel.

Küsitlus viidi läbi Eesti 3. – 9. klasside õpilaste hulgas Kultuuriministeeriumi eestvedamisel 2023/24. õa. talvekuudel.

Uuringu eesmärgiks oli eelkõige saada vastused küsimustele:

1. Kui suur ja mitmekülgne on õpilase jaoks kultuurikülastuste osakaal tema hariduseteel?
2. Kui palju on õpilasel võimalust selle kujundamises kaasa rääkida?
3. Millised on õpilaste kultuurieelistused?

Seatud eesmärgi täitmiseks moodustati juhuslik valim Eesti põhikoolidest, arvestades nende paiknemist maakonniti ning 3. - 9. klasside õpilaste hulka igas maakonnas. (Tabel 1)

3. – 9. klasside õpilased üldhariduse statsionaarses õppes 2023/2024 õa.	
Kogu Eesti	107 842
Harju maakond	51 782
(...millest Tallinn)	34 828
Hiiu maakond	575
Ida-Viru maakond	8 594
Jõgeva maakond	1 955
Järva maakond	2 214
Lääne maakond	1 638
Lääne-Viru maakond	4 759
Põlva maakond	1 671
Pärnu maakond	7 039
Rapla maakond	2 877
Saare maakond	2 403
Tartu maakond	14 421
Valga maakond	1 987
Viljandi maakond	3 469
Võru maakond	2 458

Tabel 1. Eesti 3. – 9. klasside 2022/23. õa. õpilased üldhariduse statsionaarses õppes maakondade järgi.

Eestis õppis 2023. aastal 3. - 9. klassis 107 842 õpilast, nendest **49%** (52 929 õpilast) käisid koolis Tallinna, Tartu, Pärnu või Narva linnas ning **51%** (54 913 õpilast) mujal Eesti väiksemates linnalistes asulates või maapiirkonnas. (Allikas: Haridussilm)

Sellest lähtuvalt on õpilaste kultuuris osalemine ning võrdsete võimaluste loomine regionaalpoliitilise iseloomuga, tuues esile ebavõrdsuse Tallinna ja suuremate Eesti linnade ning väiksemate linnalise asulaga koolide ja maakoolide õpilaste võimaluste vahel.

KULTUURIRANITS

[Kultuuriranits](#) on 2022. aastal Kultuuriministeeriumi eestvedamisel loodud toetusmeede, mis võimaldab hariduse ja kultuuri koostöös lastel ja noortel külastada õppeprogrammi osana erinevaid kultuuriasutusi (näiteks teatrit, kino, muuseumit, kunstigaleriid, kontserti jne). Rahastus aitab lastel ja noortel arendada nii riikliku õppekavaga ettenähtud ainepädevusi kui ka kasvada loovateks ja mitmekülgseteks isiksusteks. Seeläbi panustab kultuuriranits nii loojate kui ka publiku järelkasvu.

Kultuuriranits hõlmab põhikoole 1. – 9. klassini.

2022. aastal oli kultuuriranitsa toetuse suuruseks 1 miljonit eurot ning 2023 ja 2024. aastal on kultuuriranitsa toetuse suuruseks 1,5 miljonit eurot ehk keskmiselt 11 eurot põhikooliõpilase kohta (keskustes 9,60 eurot, hõreda asustusega piirkondades kuni 19,58 eurot).

Kuna toetusmeede on 2023. a. vaheanalüüsi põhjal oluliseks abivahendiks õpilaste kultuurikogemuste tagamisel ja rikastamisel, on selle jätkamine ja arendamine Kultuuriministeeriumi prioriteet.

Käesoleva uuringu tulemusi kasutatakse koos 2024. aasta kultuuriranitsa vaheanalüüsi tulemustega Vabariigi Valitsuse kultuuriranitsa parandusettepanekute sisendina.

TULEMUSED

Vastajate profiil

3. - 9. klasside õpilaste kultuuris osalemise küsimustik saadeti välja 200. koolile 2024. aasta veebruaris. Küsitlusele vastamine oli vabatahtlik ning mitmed koolid teatasid küsitluses osalemise loobumisest juba erinevates küsitlustes osalemise suure koormuse tõttu.

Perioodil veebruar - märts laekusid vastused 26-lt koolilt erinevatest maakondadest, esindades põhikooli õpilaste kultuurilisi eelistusi üle Eesti. Küsitluses osa võtnud õpilased esindavad 12 maakonda, suurim hulk vastajaid on Harjumaalt (40.7%), Ida-Virumaalt (12.6%) ning Saaremaalt (12%). Samuti on esindatud Tartumaa, Järvamaa, Jõgevamaa, Lääne-Virumaa, Pärnumaa, Põlvamaa, Raplamaa, Valgamaa ja Viljandimaa. Seejuures 60% Harju maakonna vastanutest õpivad Tallinnas. (Tabel 2)

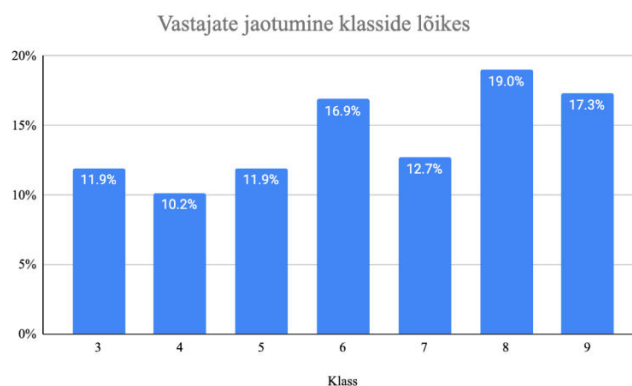
Maakond	Koolide arv	Vastanute arv
Harjumaa (millest Tallinn)	6 (3)	463 (281)
Ida-Virumaa	2	145
Jõgevamaa	1	44
Järvamaa	1	59
Lääne-Virumaa	2	41
Põlvamaa	1	33
Pärnumaa	2	45
Raplamaa	2	30
Saaremaa	3	137
Tartumaa	2	68
Valgamaa	1	17
Viljandimaa	1	46

Tabel 2. Küsimustikus osalenud õpilaste jagunemine maakonniti.

Kokku vastas küsitlusele 1132 õpilast, neist 519 poissi ja 613 tüdrukut.

Esimeste küsimustega paluti vastajatel märkida enda sugu ning klass, aidates luua ülevaadet vastajate profiilist. Sedasi teame, et küsimustikule vastas 1132 õpilast, kellest 54% olid tüdrukud ja 46% poisid, tagades suhteliselt võrdse esindatuse soo lõikes.

Vastuseid analüüsiti põhikooli klasside seas, täpsemalt võttes valimisse 3. - 9. klasside õpilased. Küsitluste täitnute seast laekus enim vastuseid 8., 9., ja 6. klassis õppivatelt noortelt. Mõnevõrra vähem vastasid nooremate klasside õpilased ehk 4., 3., ja 5. klassist ning õpilased 7. klassist (Graafik 1).

Graafik 1. Küsimus: "Mitmendas klassis sa käid?"

Graafik 1 põhjal näeme, et kõige aktiivsemad vastajad olid 8. klasside õpilased, moodustades pea 19% (215 õpilast) kõikidest vastajatest. Väiksemas mahus on esindatud 4. klassi õpilased, moodustades 10% (115 õpilast) laekunud vastustest. Vastajate mahu erinevust saab seletada vaenemate õpilaste suurema iseseisusega, mis võimaldab küsitluse täitmist ilma aktiivse järelevalveta. Nooremate klasside õpilased võivad keskmiselt vajada suuremat tuge, mis omakorda mõjutab laekunud vastuste jaotumist ning kogust.

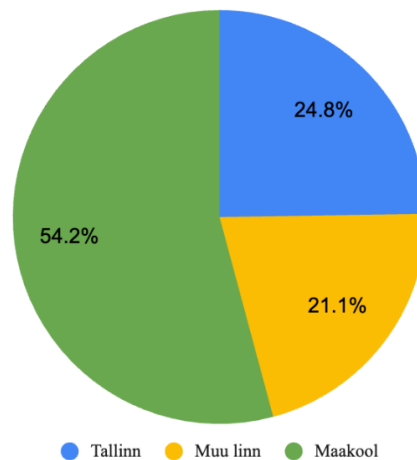
Kooli asukoht

Sissejuhatava küsimusena paluti igal õpilasel kirjutada oma kooli nimi. Vastused laekusid 26. koolilt. Kultuurirannitsa 2023. aasta vaheanalüüsist (Kultuuriministeerium, Kultuurirannitsa Vaheanalüüs 2023) selgus koolide asukoha olulisus õpilaste kultuuriliste kogemuste võimaldamisel.

Suurimaks probleemiks kultuuriasutuste külastusel on regionaalne ebavõrdsus piirkonna kultuurikogemuste võimaldamisel ning suur transpordikulu, seda eriti maakoolide jaoks. Kooli asukoht mõjutab oluliselt kooli võimalusi kultuuriasutusteni jõuda. Välja joonistub ebavõrdsus suurlinnade, muu linnaliste asulate koolide ja maakoolide õpilaste kogemuste ja võimaluste vahel.

Sellest lähtudes keskendub antud küsitluse vastuste analüüs muuhulgas kooli asukohale, jaotades koolid sarnaselt Kultuurirannitsa 2023. aasta vaheanalüüsile asukoha järgi Tallinna, muu linnalise asula ja maakoolide vahel. (Graafik 2)

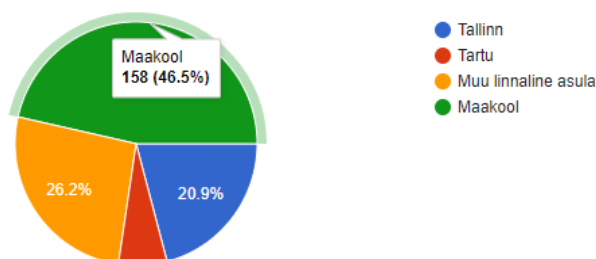
Õpilaste jagunemine kooli asukoha järgi

Graafik 2. Vastanud õpilaste jaotumine küsimuse "Kooli nimi" järgi.

Graafikust 2 näeme, et linnakoolide ja maakoolide õpilaste hulk jaguneb üsna võrdselt: 54% vastajatest õpivad maakoolis ning 46% panid kirja mõne muu Eesti linnas asuva kooli. Küsimuste analüüsis on piisavas mahus esindatud nii linna kui ka maakoolide õpilasi, et teha järeldusi Eesti õpilaste senistest kultuurikogemustest asukohapõhiselt.

[Kultuurirannitsa 2023. aasta vaheanalüüsi](#) küsitluse vastajate jaotus (Kultuurirannitsa vaheanalüüsi dokument lk. 10) oli sarnane käesoleva uuringu kattuva küsimuse („Kooli nimi“) vastustega. (Graafik 3).

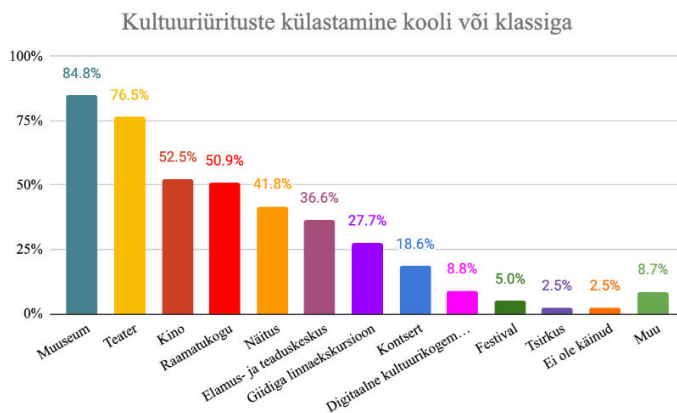
Graafik 3. Kultuurirannitsa vaheanalüüsi 2023, vastanud koolide jaotumine.
Allikas: Kultuuriministeerium

Küsimuste analüüs:

“Millistel nimetatud kultuuriüritustel Sa oled oma klassi või kooliga käinud?”

Esimese sisulise küsimusena uuriti õpilastelt kooliga kultuuriüritusel käimist, täpsemalt paludes vastajatel loetelust märkida, milliste kultuuriüritustega on neil olnud varasemad kokkupuuted. Valida võis mitu vastusevarianti.

Vastused näitavad, et kõige rohkem on õpilased käinud muuseumis, teatris, kinos ja raamatukogus (Tabel 4). Kõige enam muuseumis, olles märgitud 960 õpilase (84%) poolt. Vähem levinud kultuuriüritusteks on kontserdid, digitaalsed kultuurikogemused, festivalid ja tsirkus. Vaid 28 õpilast (2%) märkisid, et on külastanud kooliga tsirkust ning 57 õpilast (5%), et on käinud festivalil.

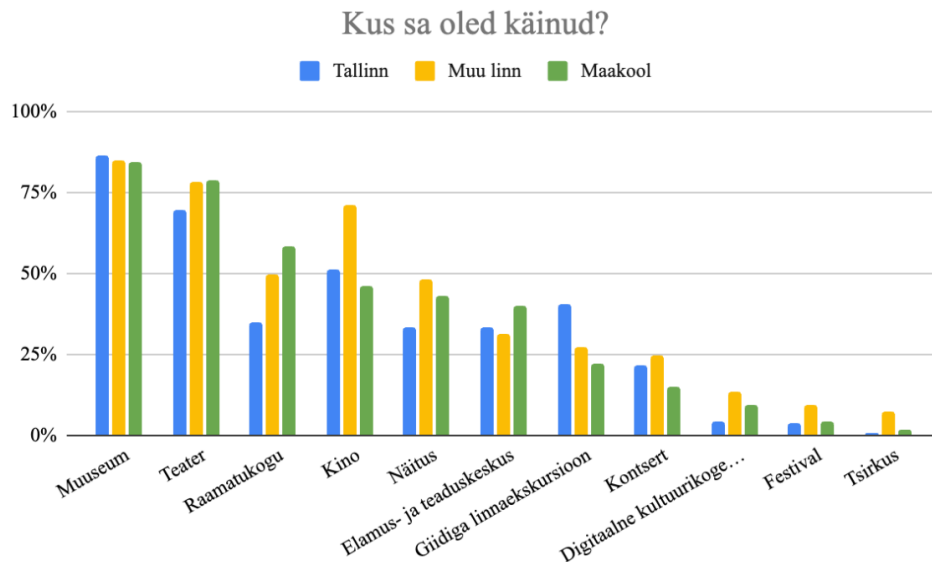

Graafik 4. Küsimus: “Millistel nimetatud kultuuriüritustel oled Sa oma klassi või kooliga käinud?”

“Ei ole käinud” vastuse valis 28 õpilast (2%), seejuures 18 vastaja puhul 28-st oli tegu maakoolis õppiva õpilasega.

Vabatekstilisele muu väljale kirjutasid õpilased ise, millisel kultuurisündmusel nad oli käinud. Nii tõid õpilased esile konkreetseid üritusi, kohti ja meeldejäädavaid kogemusi. Vastuste sekka laekusid näiteks “Rõngu kandi viie tee puhvetite päiv(päev)”, “Suusatamist vaatamas käind”, “matkamine looduses” ja “kirjanikuga kohtumine”.

Küsimust asukohapõhiselt vaadeldes on kõige sarnasemate tulemustega, asukohast sõltumata, muuseumis käimine. Protsentuaalselt vastasid maa (84.5%), muu linna (84.9%) ja Tallinna (86.5%) koolide õpilased väga sarnaselt. Suurimad erinevused on kinos, raamatukogus ja giidiga linnaeksursioonidel käimise tulemustes: kinos käivad enim muu linna koolide, raamatukogus maakoolide ning linnaeksursioonidel Tallinna õpilased. Jagunemist saab uurida täpsemalt allolevas graafikus, mille põhjal võib järeldada, et kooli asukoht mängib olulist rolli õpilaste kultuurikogemuste kujundamisel (Graafik 5).

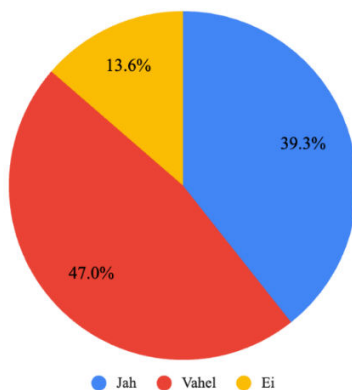
Graafik 5. Küsimus: “Millistel kultuuriüritustel oled sa oma klassi või kooliga käinud?”

“Kas arutate õpetajaga, millist kultuuriüritust oma klassi või kooliga külastada?”

Järgmise sammuna sooviti selgitada, kas õpilasi ja nende eelistusi võetakse õpetajate või kooli juhatuse poolt kuulda. Antud küsimuse keskmes on õpilaste kaasamise märkimine kultuuriürituste planeerimise kontekstis.

Kõige sagedasemaks valikuks on vastusevariant “Vahel” - 47% (527 õpilast). 39% (441 õpilast) leidis, et nad kindlasti arutavad õpetajaga kultuuriürituste teemal, peegeldades koolide positiivset kaasamise trendi. 14% (153 õpilast) vastanutest märkis, et ei aruta õpetajaga sellel teemal, viidates kaasamise suurendamise vajadusele. (Graafik 6)

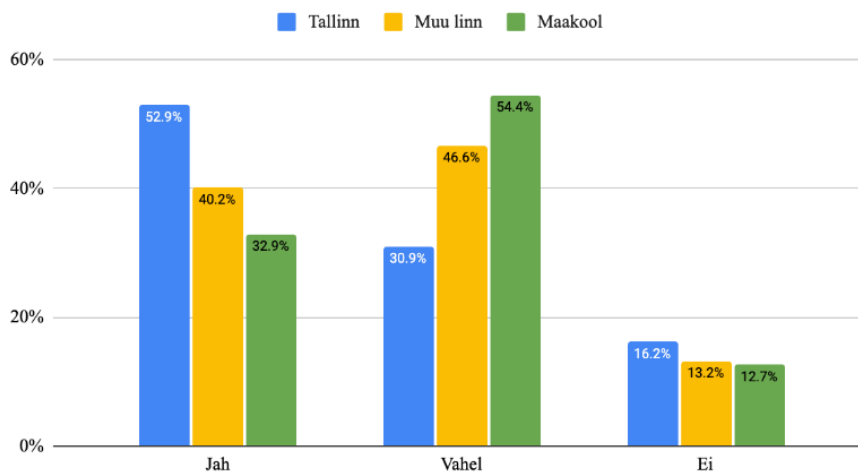
Koolis kultuuriüritustest arutlemine

Graafik 6. Küsimus: „Kas arutate õpetajaga, millist kultuuriüritust oma klassi või kooliga külastada?“

Vaadates erinevusi koolide asukoha võrdluses, näeme et Tallinna, muu linnade ning maakoolide vahel leidub olulisi erinevusi. Paistab, et kõige rohkem arutletakse õpetajaga kultuuriürituste üle Tallinna koolides, kus lausa 52.9% vastajatest (147 õpilast) leidis, et kindlasti arutlevad õpetajaga sellel teemal. Muu linna ja maakoolide puhul on aga märgata trendi, mille puhul on kõige populaarsemaks vastuseks “vahest”. Muu linna koolide vastajatest leidis 46.6% (109 õpilast), et arutlevad õpetajaga sellel teemal. Maakoolides on see protsent veelgi väiksem, lausa 54.4% leides, et ei arutle sellel teemal alati. (Graafik 7)

Koolides kultuuriüritustest arutlemine

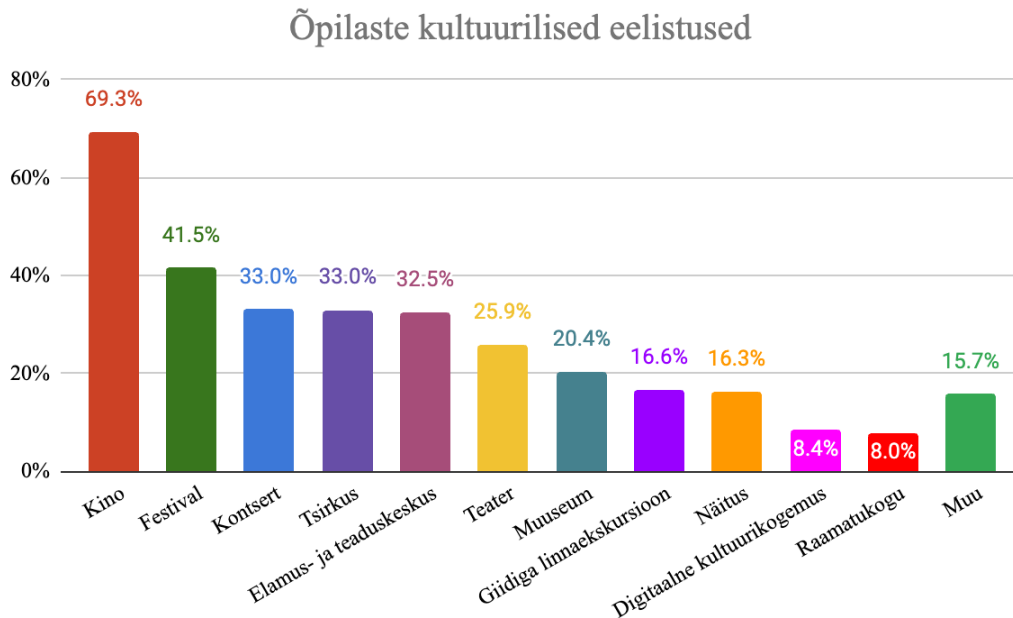
Graafik 7. Küsimus: „Kas arutate õpetajaga, millist kultuuriüritust oma klassi või kooliga külastada?“ koolide asukoha võrdluses

Kõige aktiivsemalt kaasatakse õpilasi kultuurikogemuste külastamise planeerimisel Tallinna koolides. On võimalik, et selle põhjuseks on kultuurisündmuste ja -asutuste suurem valik. Siiski on ka muu linnaliste asulates asuvatel koolidel ja maakoolidel oluline anda enda panus, et kuulata ära õpilaste arvamused, ideed ja eelistused.

“Kuhu Sa TAHAKSID kooliga minna?”

Küsimus aitab kaardistada kooliõpilaste kultuurilisi eelistusi ürituste, asutuste ja muude kogemuste kontekstis. Vastusevartidena pakuti 4. küsimuses (küsimus: „Millistel nimetatud kultuuriüritustel Sa oled oma kooli või klassiga käinud?“) esitatud valikuvariante. Õpilasel oli võimalik valida mitu vastust.

Loetelust osutus õpilaste eelistatuimaks kultuuriliseks elamuseks olema kinos käimine, olles valitud pea 70% vastanud õpilase poolt ülekaalukalt populaarseimaks vastusevariandiks. (Graafik 8).

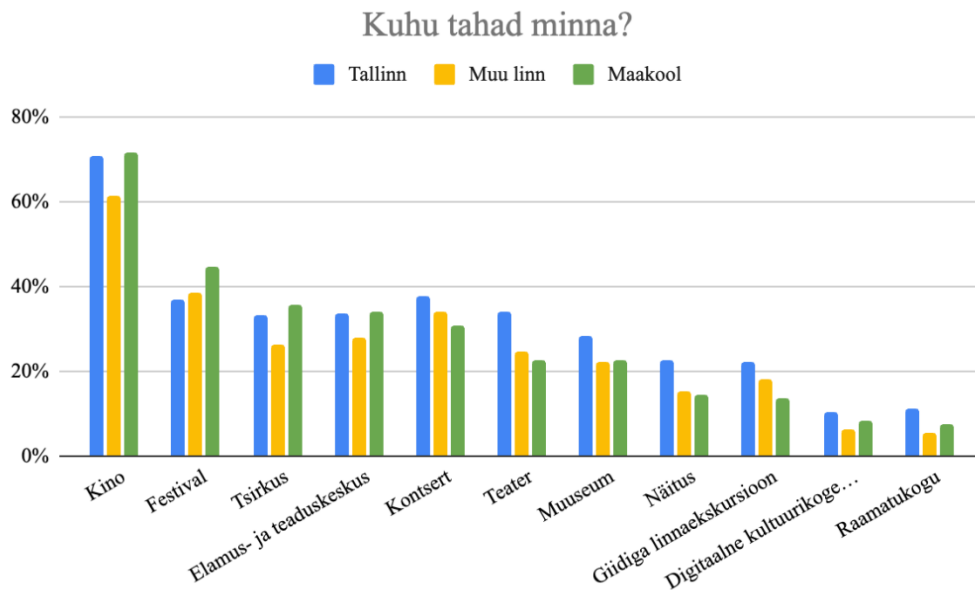
Graafik 8. Küsimus: “Kuhu Sa TAHAKSID kooliga minna?”

Õpilaste eelistuste juures on märkimisväärne nende suur huvi festivalide (470 vastanut) ja kontsertide vastu (374 vastanut), tõustes tabeli nimekirja lõpust (Graafik 4) lausa 2. ja 3. kohale Graafikus 8. Seejuures muuseumi (231) ja teatri (291) külastamise puhul, mis olid ühed levinumad klassi või kooli kultuuriürituste sihtkohad (Graafik 4), ei ole need sugugi õpilaste esimeste eelistuste hulgas. **Tundub, et õpilastel on suur huvi just nende kultuurikogemuste järele, millega puututakse kokku vähem** (festivalid, tsirkus, kontserdid, elamus- ja teaduskeskused) **ja mis tunduvad selle arvelt põnevamad.** Graafikute 4 ja 8 põhjal kujuneb välja trend, mis peegeldab mõningast lõhet õpilaste tegelike ja soovitud kultuuriürituste külastuste vahel. Vastused on head indikatsiooniks erinevatele kultuurivaldkondadele, et parandada kättesaadavust või suurendada noorte huvi.

Populaarseks vastusevariandiks osutus ka “Muu” (178 vastust), kus kirjutati vabavastusena valdavalt meelelahutust pakkuvatest asutustest või meelepärastest kogemustest. Kõige enam

kirjutasid õpilased tahtest reisida välismaale (24 korda), külastada spaad (15) või batuudikeskust (14). Mainiti ka sportlike tegevusi (8), näiteks matkamist, uisutamist, suusatamist, jalgpalli jt. Mõningatel juhtudel mainisid õpilased, et ei soovigi kusagil käia ega kultuuriüritustest osa võtta, kuid säärane sentiment jäi pigem haruldaseks. **Näeme, et õpilaste soov võtta kooli või klassiga osa kultuuriüritustest, külastada kultuuriasutusi ning saada uusi kogemusi, on suur.**

Analüüsiiti ka vastuste jagunemist kooli asukoha järgi. Alloleva graafiku (Graafik 9) põhjal on näha, et vaatamata kooli asukohale huvitab õpilasi enam kinos käimine. Seejuures kõige vähem soovivad kinos käia muu linna asukohaga õpilased, kes eelpool toodud graafiku 5 põhjal käivad kinos teistest õpilastest märksa rohkem. Taaskord paistab silma trend, mille järgi õpilased eelistavad käia kultuuriüritustel või kultuuriasutustes, kus nad käivad harvem või ei käigi. Võib järeldada, et õpilased hindavad vaheldust ning uusi kogemusi (festivalide, tsirkuse, kontsertide, elamus- ja teaduskeskuste külastamist). Sama järeldus ei kehti aga linnaeksursioonide kohta, kuna vaatamata Tallinna õpilaste kõige sagedasemale linnaeksursioonidel käimisele (Graafik 5, ca 40%), eelistavad nad siiski teistest enam just seda kultuurikogemust. Näis, et näitajate vahel kindel korrelatsioon puudub ning konkreetsete järelduste tegemiseks peab arvestama ka muid tegureid.

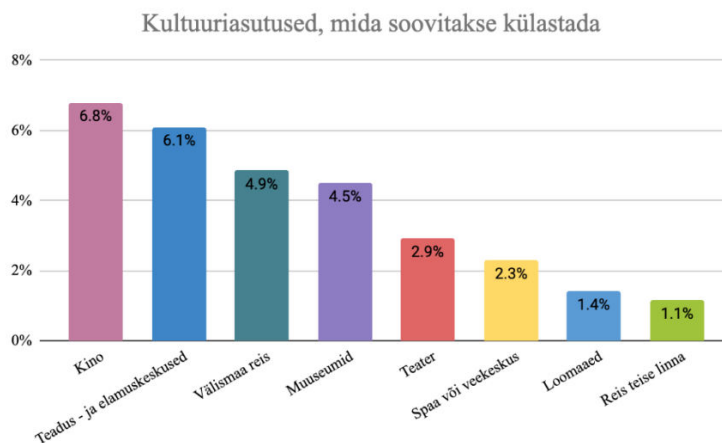
Graafik 9. Õpilaste eelistused kooli asukoha lõikes.

Õpilaste arvamused kooli asukoha järgi enamjaolt ühtivad kõikide vastajate arvamustega, vastuse variatiivsus on >10% kõikide vastusevariantide - välja arvatud kino ning teatri - puhul. Tulemustest selgub, et kooli asukoht ei oma olulist rolli õpilaste kultuuriasutuste külastamise eelistuste osas.

“Millist kultuuriasutust või kultuuriüritust Sa sooviksid veel külastada, kui saaksid?”

Valdav enamus õpilasi ei soovinud vaba vastusena kommenteerida, millised kultuuriasutused või kultuuriüritused neile veel huvi pakuvad. Lisaks kordasid vastanud õpilased varasemates küsimustes pakutud vastusevariante.

Tulemusena oli võimalik grupeerida populaarsemad vastused, mille jagunemine on nähtav graafikus 10.

Graafik 10. Küsimus: “Kuhu Sa TAHAKSID kooliga minna?”

Kõige rohkem tõid välja õpilased, et sooviksid käia klassiga kinos (72 vastanut). Populaarsusest järgmiseks olid erinevad teadus- ja elamuskeskused, mida õpilased nimeliselt välja tõid (AHHA keskus, Rakett 69, PROTO avastuskeskus jt). Õpilased tõid välja ka soovi minna reisile, eelkõige välismaa riikidesse (55 õpilast), kuid tuli ka soove külastada mõnda Eesti linna või saart (13). Sagedate soovide sekka kuulub ka teatrietenduste vaatamine, loomaaia, spaa või veekeskuste külastamine. Vastused, mis ei sobitu ühtegi eelmainitud kategooriasse on esitatud juhusliku valiku meetodil allpool:

Juhuslik valik õpilaste vastuseid:

- „Nt mis oleks seotud bioloogiaga“
- „kalevipoja koda“
- „Tallinna jõulu turg“
- „Kunsti meistriklass“
- „Kindlasti erinevaid ajaloolisi kohti, teisi sarnaseid koole jne“
- „Ma tahan teletorni külastada“
- „Erinevaid linnuseid“
- „Jõulumaa“
- „Minna mingile Eesti saarele ja saare kultuurimuuseumi minna“
- „Läti, Leedu ja Poola reisid kus õpime nende kultuurist.“
- „Tallinna Vanalinn.“
- „Avatud talude pävad“
- „käsitöö näitus“
- „Laulupidu“
- „Tallinna Kirjanduskeskus“

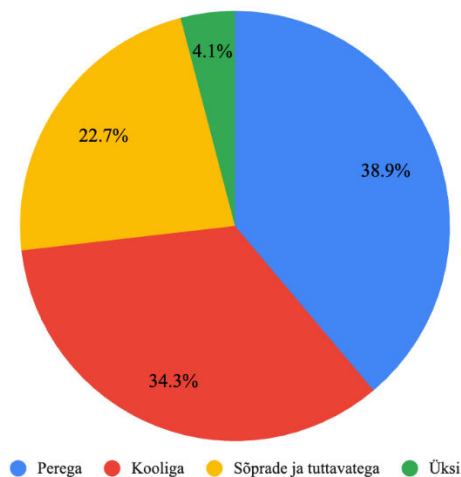
“Kellega Sa tavaliselt kultuuriüritustel käid?”

Küsimuse eesmärgiks oli luua parem arusaam õpilaste kultuuris osalemise kogemusest, täpsemalt kaardistades nende kultuuriüritustel käimise harjumused. Uuriti, kellega õpilased tavaliselt üritustel käivad. Vastusevariantidena pakuti “Kooliga”, “Sõprade ja tuttavatega”, “Perega” ja “Üksi”. Vastajad said valida mitu vastusevarianti.

Tulemuste analüüsist selgus, et õpilased peavad perega ja kooliga kultuuriüritustel käimist suhteliselt võrdseks. 39% küsimustiku täitnutest väitis, et harilikult käiakse kultuuriüritustel perega ning 34.3%, et osalevad kooliga. Seejuures 22.7% kõikidest vastajatest leidsid, et nende jaoks on tavaline kultuuriüritustel käimine sõprade ja tuttavatega ning vaid 4%, et käivad üksi. (Graafik 11)

Võime järeldada, et **koolidel on peredega võrdselt oluline roll õpilaste kultuuriharjumuste kujundamisel ning kultuurikogemuste pakkumisel.**

Õpilaste kogemused seoses kultuuriüritustel käimisega

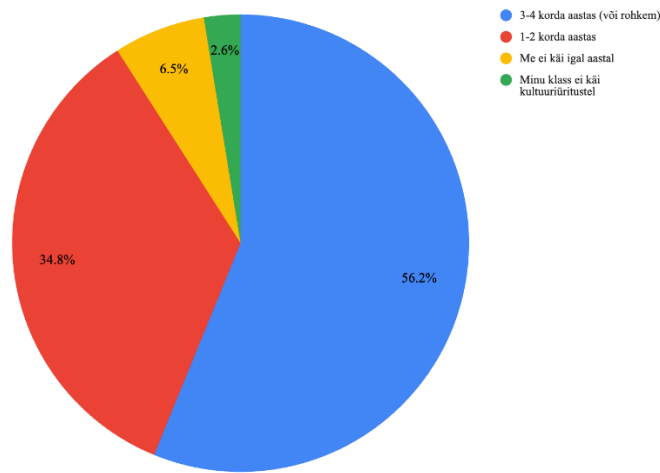

Graafik 11. Küsimus: “Kellega Sa tavaliselt kultuuriüritustel käid?”

“Kui sageli sa kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel käid?”

Järgmisena uuriti õpilaste kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel osalemise sagedust. Joonistus välja positiivne pilt, mida kirjeldab enamiku vastajate tihe kultuuriüritustel käimine. Lausa 56% vastajatest valis, et osalevad sellistes kultuuriüritustel 3-4 (või rohkem) korda aastas. Sageduse poolest järgmine vastusevariant sai olema “1-2 korda aastas”, mida valis pea 35% õpilastest. (Graafik 12)

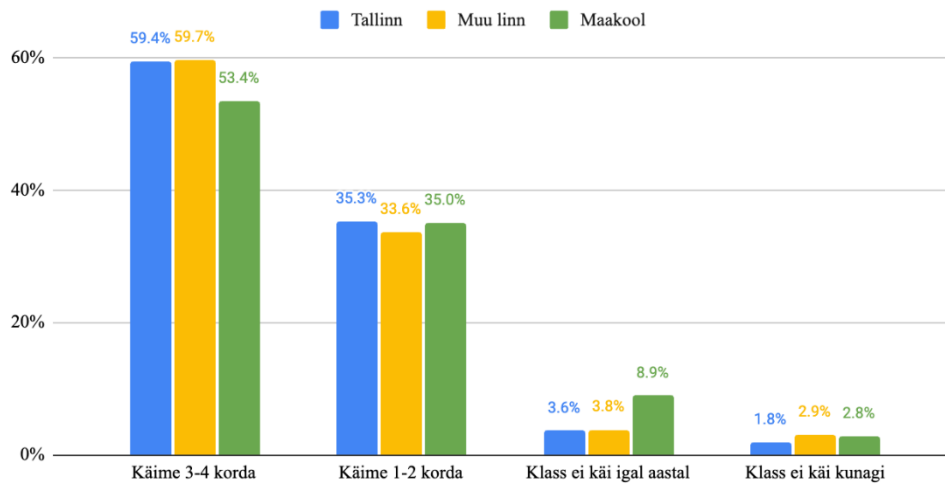
Kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel käimise sagedus

Graafik 12. Küsimus: “Kui sageli Sa kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel käid?”

Paraku oli ka õpilasi, kes valisid enda kohta kehtivaks variandi “Me ei käi igal aastal” ja “Minu klass ei käi kultuuriüritustel.” Sellise kogemusega õpilasi oli kokku 8% (102 õpilast) üle Eesti. Seejuures kõige tihemini valisid antud vastust maakoolide õpilased, 11.7% vastajatest märkides, et nemad ei ole kooliga kultuuriüritustel käinud sellel aastal või pole käinudki üldse.

Kultuuriüritustel käimise sagedus

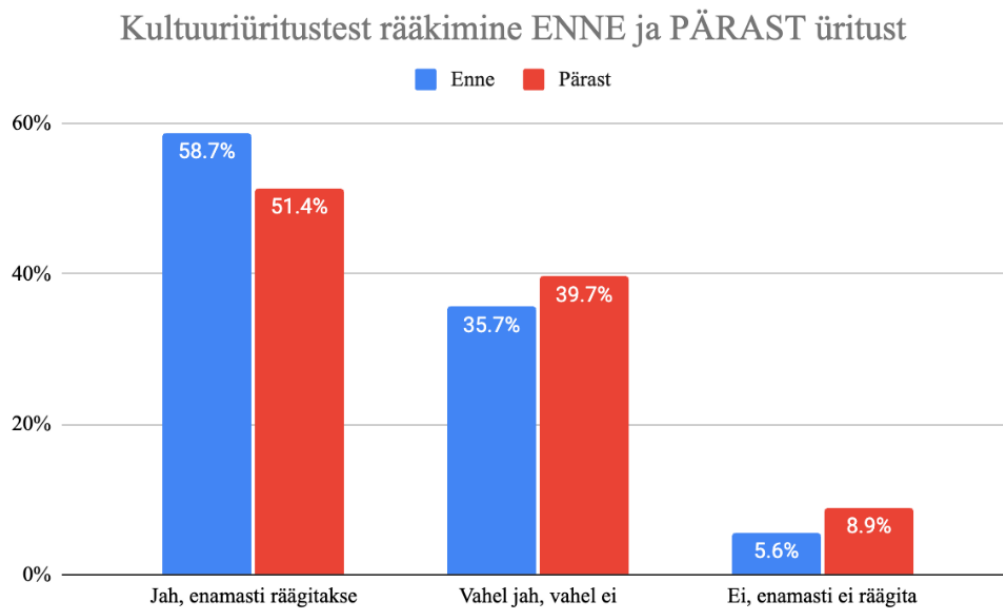

Graafik 13. Tallinna, muu kooli ja maakooli õpilaste kultuuriüritustel käimise sagedus.

Kuigi on positiivne, et kõikide kooli tüüpide lõikes on populaarsemaks variandiks “3-4 korda aastas,” peab märkima, et ka selles osas on maakoolide õpilased teistest maha jäämas. On selge, et kultuuriürituste - ja sündmuste maakoolideni viimisel on endised puudujäägid

“Kas ENNE ja PÄRAST kultuuriüritust räägitakse selle sisust?”

Küsimuste “Kas ENNE kultuuriüritust räägitakse tunnis eeloleva külastuse sisust?” ja “Kas PÄRAST kultuuriüritust arutatakse tunnis külastuse üle?” eesmärkideks oli teada saada, kas õpilaste arvates loovad õpetajad seoseid kultuuriüritusel käimisega ja klassis tehtava koolitööga.

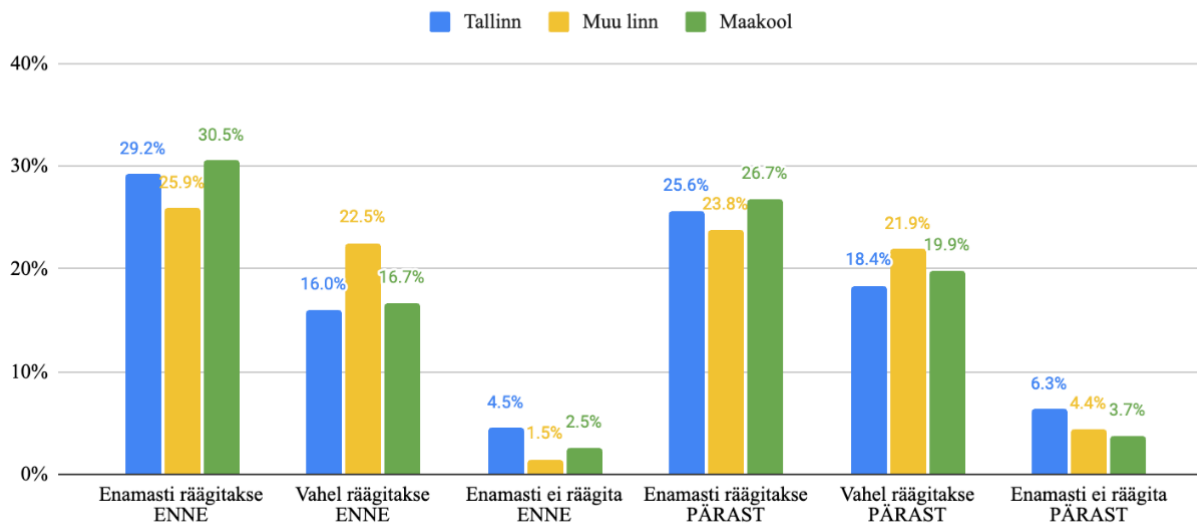
Graafik 14. Kultuuriüritustest rääkimine enne ja pärast kultuuriasutuse külastamist.

Vastuste põhjal selgus, et enamuse vastajate kogemuse põhjal räägitakse suurem osa ajast tunnis kultuuriüritusest nii enne kui ka peale ürituse toimumist. Suurem hulk õpilasi (59%) leidis, et kultuuriüritusest räägitakse enamasti just enne sellel osalemist. Võrdluseks leidis peaaegu 10% vähem õpilasi ehk kokku 51%, et enamasti räägitakse tunnis kultuuriüritusest peale selle toimumist. Laekus ka märkimisväärne arv vastuseid õpilastelt, kes valisid vastusevariandiks “Vahel jah, vahel ei”. Näeme, et esimese küsimuse puhul valis selle 36% (400 õpilast) ja teise küsimuse juures 40% (449 õpilast).

Võib järeldada, et **paljudes koolides ei ole kultuuriüritustest rääkimine rangelt ettenähtud ega määratletud, tõenäoliselt sõltudes olukorrast, õpilaste vajadusest või õpetaja nägemusest.**

Parema ülevaate andmiseks vaatleme ka kultuuriüritustest rääkimise trende koolide asukohtade lõikes:

Kultuuriüritustest rääkimine koolide asukoha lõikes

Graafik 15. Tallinna, muu linna ja maakoolide koolide õpilaste vastused küsimustele: „Kas ENNE ja PÄRAST kultuurisündmust räägitakse sellest koolis?“

Tallinna koolides kujunes muster, kus vastusevariandid “Enamasti räägitakse ENNE” ja “Enamasti räägitakse PÄRAST” osutusid kõige populaarsemateks. Muu linna koolidest eristab Tallinna vastusevariandi “vahel” vastamissagedus, mille järgi kujuneb, et rohkemate õpilastega räägitakse pigem pärast kultuurikülastust. Teiste linnade koolides osutus levinumaks vastusevariandiks “Enamasti räägitakse ENNE,” millele lähedalt järgnes vastusevariant “Enamasti räägitakse pärast.” Võime graafiku põhjal järeldada, et muu linnade koolides räägitakse kultuuriüritustest nii enne kui pärast sündmuse toimumist üsna võrdses koguses.

Maakoolis kujunes populaarsemaks vastuseks “Enamasti räägitakse ENNE” (Graafik 17). Maakoolide õpilaste vastamise muster sarnaneb nii Tallinna kui ka Muu Linna koolide õpilaste omaga. Näeme, et vaatamata kooli asukohale sai kõige sagedasemini valituks “Enamasti räägitakse ENNE” - 372 maakooli (61.4%), 123 muu linnalise asula kooli (51.9%) ning 162 Tallinna kooli õpilast (58.7%). Näeme, et selles osas suuri erinevusi koolide asukohtade järgi ei ole.

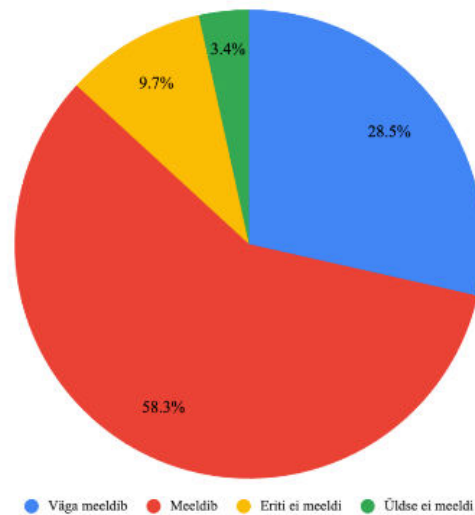
Tulemuste põhjal võib järeldada, et vaatamata koolile pööravad õpetajad enamasti tähelepanu kultuuriüritusel toimunule ka klassiruumi siseselt. Näeme, et õpilaste arvates räägitakse koolides kultuurisündmusel osalemisest keskmiselt 57.3% ajast enne ning 50.5% ajast peale kultuurisündmuse toimumist.

“Kas Sulle meeldib käia KOOLIGA kultuuriüritustel? Põhjenda oma vastust.”

Eesmärgiga uurida õpilaste eelistusi kultuuris osalemise kohta, küsiti otse, kas neile meeldib käia kooliga kultuuriüritustel. Õpilastele esitatatud vastusevariandid on Likerti skaala tüüpi, vahemikus väga meeldib - üldse ei meeldi.

Õpilased valisid ülekaalukalt vastusevariandid ”väga meeldib” (58% ehk 660 õpilast) ja ”meeldib” (29% ehk 323 õpilast). Alla 15% õpilastest vastas, et neile kas ei meeldi või üldse ei meeldi kooliga kultuuriüritustel osaleda. (Graafik 16)

Õpilaste suhtumine kooliga kultuuriüritustel käimisesse

Graafik 16. Küsimus: “Kas Sulle meeldib käia KOOLIGA kultuuriüritustel? Põhjenda oma vastust.”

Sellelt vähemuselt, kes ühe viimastest vastusevariantidest valis, küsiti järgnevalt lahtise küsimusena ka valiku põhjendust.

Taaskord on oluline uurida käesolevat näitajat kooli asukohtade võrdluses. Õpilaste vastuste valikuid kooli asukoha lõikes on näha allolevas tabelis (tabel 3). Kogutud vastuste põhjal on näha, et õpilased vastasid üsna sarnaselt, vaid >5% võrra rohkem meeldis või väga meeldis kultuuriüritustel osaleda Tallinna õpilastel. Kõige vähem meeldib kultuuriüritustel käia just maakooli õpilastel, 14.9% vastanutest leides, et kooliga kultuuriüritustel käimine eriti või üldse ei meeldi.

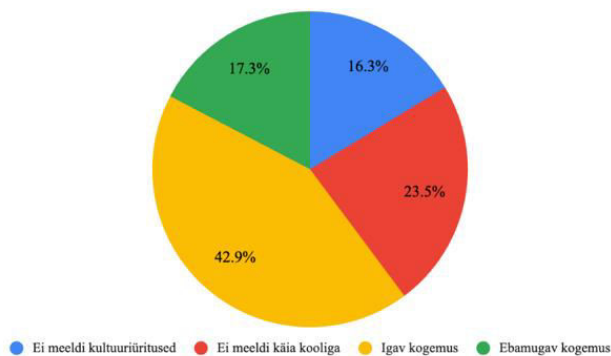
Selles küsimuses on maakooli ja muu linna koolide õpilased vastanud sarnaselt, vaid Tallinna õpilased paistavad välja suurema rahulolu poolest.

Kooli asukoht		Vastajate arv	%
Tallinn	Väga meeldib	87	31.2
	Meeldib	166	59.5
	Eriti ei meeldi	19	6.8
	Üldse ei meeldi	7	2.5
Muu linn	Väga meeldib	71	30.1
	Meeldib	133	56.4
	Eriti ei meeldi	27	11.4
	Üldse ei meeldi	5	2.1
Maakool	Väga meeldib	162	26.5
	Meeldib	359	58.7
	Eriti ei meeldi	64	10.5
	Üldse ei meeldi	27	4.4

Tabel 3. Küsimus: „Kas Sulle meeldib käia KOOLIGA kultuuriüritustel?“

Uuriti ka kultuuriürituste mittemeeldimise põhjuseid. Küsimusele koguti kokku 130 vastust. Esmasena on oluline välja tuua, et vaid 16% õpilastest sõnastasid, et neile ei meeldi osaleda kultuuriüritustel, kuna neile ei meeldi kultuuriga seotud üritused iseeneses. Vastuste põhjal saab välja lugeda, et **valdava osa (84%) õpilaste jaoks ei ole olulisemaks ürituse mittemeeldimise faktoriks kultuuri mittemeeldimine, vaid hoopis mõni muu tegur. Kõige rohkem toodi välja, et üritused, asutused või tegevused on nende jaoks igavad. Sagedasti esinevate vastustena laekusid arvamused, et ”tihti üritus ei vastu minu huvile,” ja ”mul on seal tihti igav.”.**

Populaarsuselt järgmisena toodi välja, et vastajatele ei meeldi käia konkreetselt kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel, kus peab olema enda klassi või kooli õpilastega. Põhjenduseks toodi eelistusi käia pere ja/või sõpradega, klassi käitumist ja lärmi, näiteks kirjutades, et “mõndadel kultuuriüritustel on mõni probleem, nt klassi käitumine.” Viimaks kirjeldasid osad vastajad, et neile ei sobi kultuuriüritustel osalemine, sest see on nende jaoks ebamugav kogemus. Õpilased tõid välja, et neile ei meeldi vara ärkamine ja ei sobi, et peab palju ringi kõndima. Mitmel korral toodi ka välja, et klassi lärmamine tekitab ebamugavust ning tekitab peavalu.

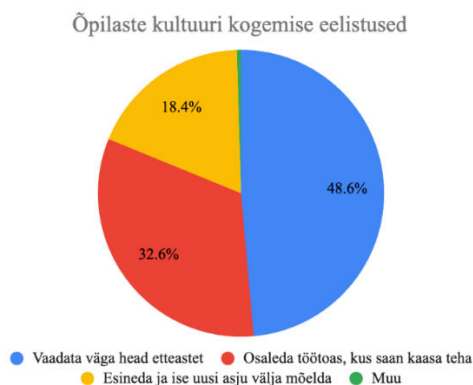

Graafik 17. Miks ei meeldi kooliga käia kultuuriüritustel?

Õpilaste eelistused kultuuriürituste suhtes

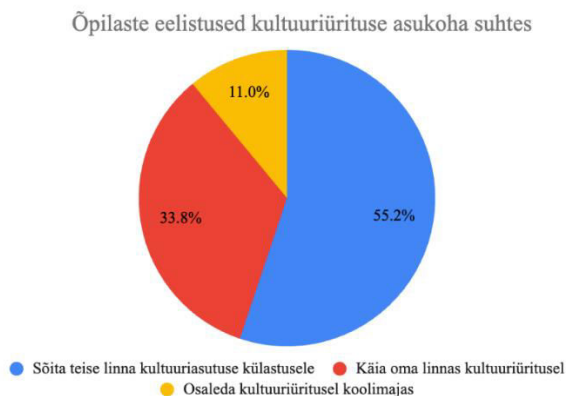
Järgmisena uuriti õpilastelt, millist tüüpi kultuuriüritusi nad eelistavad. 14. küsimuse põhifookuseks oli teada saada, millisel viisil üritustel osaleda soovitakse ning 15. küsimuse eesmärk oli kaardistada, kas õpilastele meeldib käia koolimajas, selle lähedal või kaugel.

Esimese küsimuse põhjal joonistus välja trend, mis peegeldab õpilaste eelistust eelkõige vaadata head etteastet. Pea pooled vastajatest leidsid, et antud vastusevariant kehtib nende kohta. Sageduse poolest järgmisena valisid õpilased töötoas osalemise, seda valinud osahulk moodustades 1/3 vastustest. Kõige vähem eelistati esinemist ning omapäi tegutsemist, kuid ka selle valis 18% vastajatest ehk 267 õpilast.

Graafik 18. Kultuurikogemuse eelistused

Õpilaste eelistused ürituste asukoha suhtes on veidi homogeensemad. Enamik (55% ehk 787 õpilast) leidis, et eelistavad käia kultuuriasutustes koolist kaugemal ehk teistes linnades. Võib eeldada, et õpilastele pakuvad suuremat huvi kaugemal asuvad kultuuriüritused, kuna see annab võimaluse uute kohtade, linnade ja muu põneva nägemiseks. Sellele vaatamata vastas 1/3 õpilastest, et eelistavad käia kultuuriüritusel just enda linnas ning koolile lähemal. Kõige harvem sai valituks variant "Osaleda kultuuriüritusel koolimajas," mille valis vaid 11% vastanutest.

Graafik 19. Kultuuriürituse asukoha eelistused

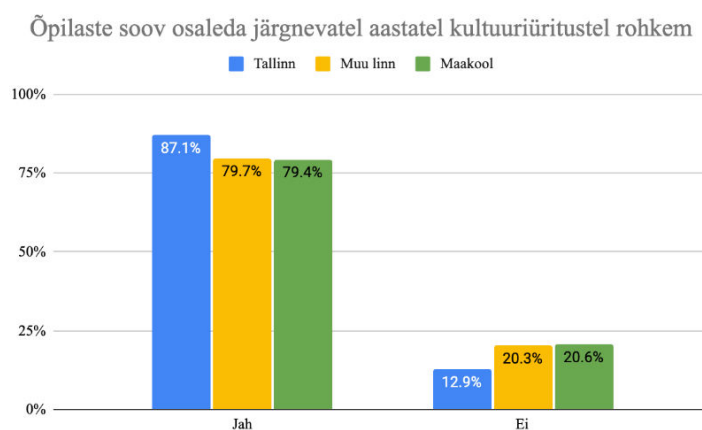
Kultuuriüritusel osalemise soov järgmisel aastal

Enamik vastajatest (81% ehk 907 õpilast) leiab, et nad sooviksid järgmistel aastatel käia kooliga kultuuriüritustel tihemini, kui nad seda seni on teinud. Vastuste põhjal saame eeldada õpilaste laiemat huvi kultuuriürituste vastu ning tahet kultuurisündmustest osa võtta. Samuti näeme, et valdaval enamusel õpilastest on huvi just kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel osalemise vastu. Vastused peegeldavad koolide õpilaste tahet rohkemate kultuurikogemuste järele ning huvi kultuuriürituste ja neid pakkuvate asutuste suhtes.

Graafik 20. Küsimus: „Kas sa tahaksid järgmistel aastatel käia kooliga kultuuriüritustel rohkem kui seni?“

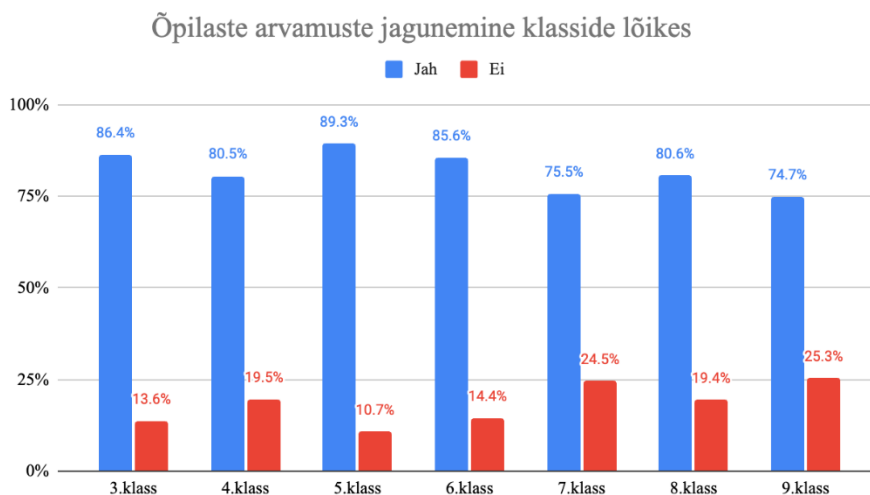
Eraldi analüüsi vastuseid ka erinevate kooli asukohtade lõikes. On näha, et taaskord jagunevad vastused ebaühtlaselt Tallinna ja muu eesti vahel. Kui maakoolide ja muu linna koolide õpilaste vastused on väga sarnased (79.4% maakooli ning 79.7% muu linna kooli õpilasi vastates küsimusele jaatavalt), siis 87.1% Tallinna õpilastest leidis, et sooviksid tulevasel aastal osaleda kultuuriüritustel veelgi rohkem. **Võimalik, et Tallinna õpilaste suurem huvi kultuuriürituste vastu tuleneb pealinna ning mujal Eestis elavate õpilaste senistest kultuurikogemuste ebaühtlasest tasemest ning piirkondlike võimaluste suurest vahest.**

Graafik 21. Küsimuse: „Kas sa tahaksid järgmistel aastatel käia kooliga kultuuriüritustel rohkem kui seni?“ vastuste jagunemine kooli asukoha lõikes.

Analüüsidest õpilaste vastuste jaotumist klasside lõikes näeme, et klassil (ning seega ka õpilaste vanusel) on mõningane mõju kultuuriüritustest osavõtmise tahtele. I-II põhikooli õppeastme ja III õppeastme vastuste jagunemises oli ligikaudu 12% vahe. Tõenäolise põhjusena võib pakkuda vanemate klasside õpilaste vanusega kaasnevat huvi langemist osaleda klassiga kultuurisündmustel, säärastest üritustest tüdinemist või eelistusest kogeda kultuuriüritusi hoopis sõprade, perega või üksi.

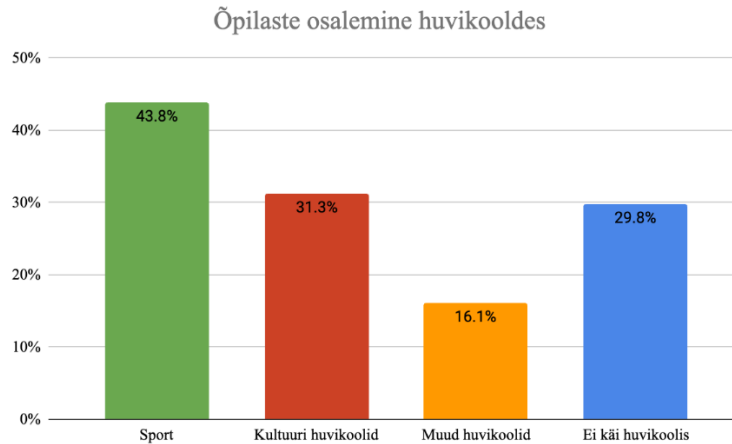
Võib ka oletada, et kooli poolt pakutavad kultuurisündmused ei ole piisavalt mitmekesised, et hoida üleval noore huvi ning võimaldada loovuse ja isikupära avaldumist piisaval määral, et noore huvi püsiks, lähtudes graafikust 22, mis kinnitab et kultuurisündmuste mitmekesisus mõjutab otseselt noore huvi ja soovi kultuurielus osaleda.

Graafik 22. Õpilaste arvamuste jagunemine küsimuse: „Kas sa tahaksid järgmistel aastatel käia kooliga kultuuriüritustel rohkem kui seni?“ vastuste ja klasside lõikes.

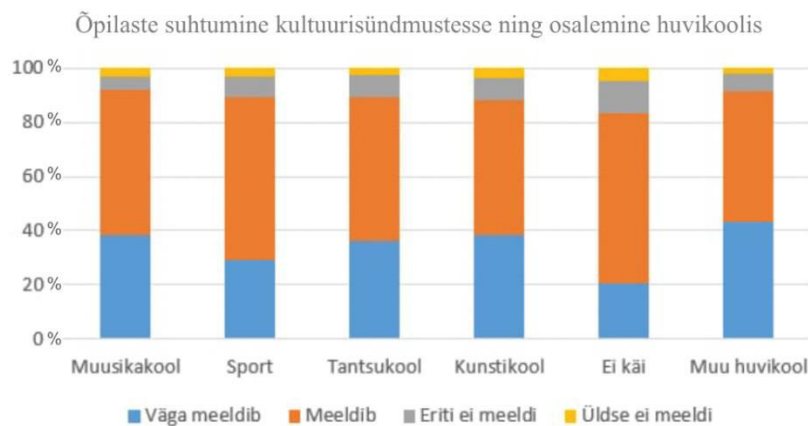
“Kas Sa käid huvikoolis?”

Viimasena uuriti ka vastanute osalemist huvikoolides, teada saamaks võimalikke seoseid huvikoolide osaluse ning kultuurielistuste vahel. Graafiku 22 põhjal näeme, et ligikaudu 1/3 vastajatest (35.5% ehk 496 õpilast) tegelevad aktiivselt mõne spordialaga. Sageduse poolest järgnesid kultuuri erialade huvikoolid ehk tantsu, kunsti- ja muusikakoolid, mille tegevuses osaleb 31.3% (354 õpilast). Huvikoolidest osutus populaarseimaks muusikakool. Lisaks vastas märkimisväärne hulk õpilasi, et käib mõnes muus huvikoolis (182 õpilast) või vastasid, et ei käi üheski huvikoolis (337 õpilast). (Graafik 23)

Graafik 23. Küsimus: “Kas Sa käid huvikoolis?”

Viimasena analüüsitakse küsimuse “Kas Sulle meeldib käia KOOLIGA kultuuriüritustel?” põhjal saadud vastuseid huvikoolide lõikes. Graafik 24 kirjeldab, et huvikoolis käimisel on mõningane mõju kooliga kultuuriüritustel osalemise meeldimisele. **Kõige rohkem meeldib osaleda kultuuriüritustel nendel õpilastel, kellel on ka kooliväliselt suurim kokkupuude kultuurialase tegevusega. Näeme, et kooli kõrvalt muusika, kunsti, tantsu - või mis tahes muus huvikoolis käivad õpilased vastasid protsentuaalselt sagedamini, et neile väga meeldib ka kooliga osaleda kultuuriüritustel.**

Graafik 24. Küsimuste “Kas Sa käid huvikoolis?” ja “Kas Sulle meeldib käia KOOLIGA kultuuriüritustel?” analüüs.

Kõige märkimisväärsem on nende õpilaste grupp, kes ei osale trennides või ei käi huvikoolides. Antud grupp leidis teistest palju harvem, et neile “Väga meeldib” (20%) osaleda kultuuriüritustel. Lausa 57 õpilast (17%) vastas, et neile „Üldse ei meeldi“ osaleda kooliga kultuuriüritustel. Võime järeldada, et kahe teguri vahel võib olla mõningane seos. Põhjapanevate järelduste tegemiseks võiks selle uurimist jätkata kuna see on oluline aspekt ka noorte ennetustöös ja vaimse tervise hoidmisel. Antud vastuste puhul võib oletada, et huvikoolides käimine mõjutab õpilaste kultuuris osalemise tahet.

SOOVITUSED

- Pöörata tähelepanu regionaalsetele erisustele ning koolide ebavõrdsusele kultuuri kättesaadavuse parandamiseks. Oluline on leida lahendusi regionaalse ebavõrdsuse vähendamiseks ning tagada võimalikult mitmekülgse kultuuriasutuste külastamise kogu õpikaare ulatuses.
- Võtta poliitikate kujundamisel arvesse, et õpilaste kultuurikogemuste rohkus ja mitmekülgsus nii publiku kui ka huvitegevusena määrab nende edasise motivatsiooni kultuurielus aktiivselt osaleda.
- Pöörama tähelepanu III-le põhikooli astmele, tagades neile atraktiivsete teemade kvaliteetse käsitlemise läbi interaktiivsete ja loovust inspireerivate kultuurikogemuste.
- Arvestada õpilaste tänaste kultuurikogemuste põhjal kujunenud kultuuri valdkondade eelistustega ning suunata seda mitmekülgsete kvaliteetsete kultuurikogemustega asukohast sõltumata.
- Arvestades, et maakoolide õpilased osalevad kultuuriüritustel harvem ning on linnakoolide õpilastest vähem rahul, peab pingutama, et luua maakoolidele võrdväärsed võimalused teiste koolidega.
- On oluline tugevdada kultuuri- ja haridusasutuste tihedat koostöö ning suurendada huvihariduses osalejate osakaalu läbi huvihariduse valdkonna efektiivse koordineerimise ja kvaliteedi tõstmise.

KASUTATUD ALLIKAD

Kultuuriministeerium. (2022). Vaheanalüüs: Kultuurirantsa toetuse kasutamisest (2022/2023 õa. ehk toetusmeetme teine õppeaasta).

Haridussilm. Üldharidus: Õpilased ja õppeastused.

<https://www.haridussilm.ee/ee/tasemeharidus/oppetasemed/ylldharidus/opilased-ja-oppeasutused>
(Vaadatud 02.04.24)

LISA 1. Küsimustik.

3. - 9. klasside õpilaste kultuuris osalemise küsimustik 2024

Teie kool on valitud osalema üleriigilises **3. – 9. klasside õpilaste kultuuris osalemise uuringus**, mille raames küsitakse õpilastelt nende seniste kultuuris osalemise kogemuste ja eelistuste kohta.

Täpsemalt soovime teada saada:

1. Kui suur ja mitmekülgne on õpilase jaoks kultuurikülastuste osakaal tema haridusetel?
2. Kui palju on õpilasel võimalust selle kujundamises kaasa rääkida?
3. Millised on õpilaste kultuureelistused?

Küsitlus on mõeldud põhikooli **3. – 9. klasside** õpilastele.
Küsimustiku täitmisele kulub **5–7 minutit**.

Uuringus osalemine on **vabatahtlik ja anonüümne**.

Õpilaste isikuandmeid uuringus ei koguta ja vastuseid ei ole võimalik seostada õpilase isikuga.

Vastuseid kasutatakse õpilaste kultuurihariduse koordineerimisel, sealhulgas kultuuris osalemise tegevuskava sisendina ning kultuuriasutuste külastamiseks ettenähtud toetusmeetme Kultuurirantsa arendamiseks.

Uuringu viib läbi Kultuuriministeerium.

1. **Mis soost Sa oled?**

Poiss

Tüdruk

2. **Kooli nimi** (kirjuta täisnimetus, mitte lühend)

Enter your answer

3. Mitmendas klassis Sa käid?

- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

4. Millistel nimetatud kultuuriüritustel Sa oled oma klassi või kooliga käinud? (võid valida mitu vastust)

- Muuseum
- Teater
- Kino
- Kontsert
- Näitus
- Elamus- ja teaduskeskus
- Raamatukogu
- Tsirkus
- Festival
- Giidiga linnaekskursioon
- Digitaalne kultuurikogemus (digitaalne muuseumitund, muuseumi videokülastus, digikontserdi kuulamine jne)
- Ei ole käinud
- Other

5. Kas arutate õpetajaga, millist kultuuriüritust oma klassi või kooliga külastada?

- jah
- vahel
- ei

6. **Kuhu Sa TAHAKSID kooliga minna?** (võid valida mitu vastust)

Muuseum

Teater

Kino

Kontsert

Näitus

Elamus- ja teaduskeskus

Raamatukogu

Tsirkus

Festival

Giidiga linnaekspursioon

Digitaalne kultuurikogemus (digitaalne muuseumitund, muuseumi videokülastus, digikontserdi kuulamine jne)

Other

7. Millist kultuuriasutust või kultuuriüritust Sa sooviksid veel külastada, kui saaksid?

Enter your answer

8. Kellega Sa tavaliselt kultuuriüritustel käid?

Näiteks käite kontserdil, teatris, muuseumis, näitusel, kinos, tantsuetendusel, tsirkuses, kirjanduspäeval, teaduskeskuses või mujal.

- Perega
- Kooliga
- Sõprade ja tuttavatega
- Üksi

9. Kui sageli sa kooli poolt korraldatud kultuuriüritustel käid?

- 3-4 korda aastas (või rohkem)
- 1-2 korda aastas
- Me ei käi igal aastal
- Minu klass ei käi kultuuriüritustel

10. Kas ENNE kultuuriüritust räägitakse tunnis eeloleva külastuse sisust?

- Jah, enamasti räägitakse
- Vahel jah, vahel ei
- Ei, enamasti ei räägita

11. Kas PÄRAST kultuuriüritust arutatakse tunnis külastuse üle?

- Jah, enamasti räägitakse
- Vahel jah, vahel ei
- Ei, enamasti ei räägita

12. Kas Sulle meeldib käia KOOLIGA kultuuriüritustel?

- Väga meeldib
- Meeldib
- Eriti ei meeldi
- Üldse ei meeldi

13. **Ma eelistan...**

- ...vaadata väga head etteastet
- ...osaleda töötoas, kus saan kaasa teha
- ...esineda ja ise uusi asju välja mõelda

14. **Ma eelistan...**

- ...sõita teise linna kultuuriasutuse külastusele
- ...käia oma linnas muuseumis/teatris/kinos jne
- ...osaleda kultuuriüritusel koolimajas

15. **Kas sa tahaksid järgmistel aastatel käia kooliga kultuuriüritustel rohkem kui seni?**

- Jah
- Ei

16. **Kas Sa käid huvikoolis?**

- Jah, käin muusikakoolis
- Jah, käin kunstikoolis
- Jah, käin tantsukoolis
- Jah, teen sporti
- Käin muus huviringis
- Ei käi huvikoolis
- Other

17. **Kas Sa soovid midagi lisada või küsida?**